

डी.ए.वी.सैंटिनरी पब्लिक स्कूल पश्चिम एन्क्लेव नई दिल्ली- 110087

कक्षा – नवमी

अर्धवार्षिक-परीक्षायै निर्धारितः पाठ्यक्रमः (2024-25)

खण्डः 'क' अपठित- अवबोधनम् (10)

1. एकः अपठितः गद्यांशः (80-100 शब्दपरिमितः संस्कृतगद्यांशः सरलकथा वा)

⇒ एकपदेन पूर्णवाक्येन च अवबोधनात्मकं कार्यम्

⇒ शीर्षकलेखनम्

⇒ अनुच्छेद-आधारितं भाषिकं कार्यम्

भाषिककार्याय तत्त्वानि –

• वाक्ये कर्तु-क्रियापदचयनम्

• विशेषण-विशेष्यचयनम्

• पर्याय-विलोमपदचयनम्

खण्डः 'ख' रचनात्मकं कार्यम् (15)

2. सङ्केताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम् (मञ्जूषायाः सहायतया

रिक्तस्थानपूर्तिमाध्यमेन पूर्णं पत्रं लेखनीयम्)

3. चित्रवर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम् (मञ्जूषायाः सहायतया चित्रवर्णनम् अनुच्छेदलेखनं वा करणीयम्)

4. संवादपूर्तिः/कथापूर्तिः (मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानपूर्तिमाध्यमेन पूर्णः संवादः / कथा लेखनीया)

खण्डः 'ग' अनुप्रयुक्त-व्याकरणम् (25)

5. उच्चारणस्थानानि

6. स्वरसन्धिः – दीर्घः, गुणः, वृद्धिः, यण्, अयादि

व्यञ्जनसन्धिः – वर्गीय प्रथमवर्णस्य तृतीयवर्णे परिवर्तनम् 'म्' स्थाने अनुस्वारः

7. कारक-उपपदविभक्तयः - (रिक्तस्थानपूर्तिमाध्यमेन)

द्वितीया - समया / निकषा, प्रति, विना, परितः, उभयतः

तृतीया - सह / समम् / सार्धम्, विना, अलम्, हीन

चतुर्थी - रुच्, दा (यच्छ), नमः, कुप्, अलम् (सामर्थ्ये)

8. शब्दरूपाणि – (रिक्तस्थानपूर्तिमाध्यमेन)

अजन्ताः –

पुँल्लिङ्गशब्दाः – अकारान्तः - बालकवत्, इकारान्तः – कविवत्, उकारान्तः - साधुवत्

हलन्तः – भवत्

स्त्रीलिङ्गशब्दाः - आकारान्तः – लतावत्, ईकारान्तः - नदीवत्

नपुंसकलिङ्गशब्दाः - अकारान्तः - फलवत्

सर्वनामशब्दाः – तत्, किम् (त्रिषु लिङ्गेषु) अस्मद्, युष्मद्

9. धातुरूपाणि - भू, नम्, गम्, अस्, प्रच्छ्, कृ, ज्ञा, क्षाल्, नी (पञ्चलकारेषु रिक्तस्थानपूर्तिमाध्यमे)

10. प्रत्ययाः – क्त्वा, ल्यप्, तुमुन्

11. अव्ययपदानि – (रिक्तस्थानपूर्तिमाध्यमेन)

स्थानबोधकानि – अत्र, तत्र, अन्यत्र, सर्वत्र, यत्र, एकत्र, उभयत्र

कालबोधकानि – यदा, तदा, सर्वदा, एकदा, पुरा, अधुना, अद्य, श्वः, ह्यः

प्रश्नबोधकानि- किम्, कुत्र, कति, कदा, कुतः, कथम्, किमर्थम्

अन्यानि- च, अपि, यदि, तर्हि, यथा, तथा, सम्यक्, एव

12. सङ्ख्या – 1-100 पर्यन्तम्, 1-4 पर्यन्तम् (त्रिषु लिङ्गेषु केवलं प्रथमाविभक्तौ)

खण्डः 'घ' पठित-अवबोधनम् (30)

प्रथमः पाठः - अविवेकः परमापदां पदम्

द्वितीयः पाठः - पाथेयम्

तृतीयः पाठः - विजयतां स्वदेशः

चतुर्थः पाठः - विद्यया भान्ति सद्गुणाः

पञ्चमः पाठः - कर्मणा याति संसिद्धिम्

दशमः पाठः भारतीय विज्ञानम् (केवलं आन्तरिकमूल्याङ्कनाय)

13. गद्यांश-आधारिताः प्रश्नाः

14. पद्य-(श्लोक)-आधारिताः प्रश्नाः

15. नाट्यांश-(संवाद)-आधारिताः प्रश्नाः

गद्यांश-पद्यांश-नाट्यांशान् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम्

⇒ एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि

⇒ भाषिककार्यम् –

● वाक्ये कर्तृ-क्रियापदचयनम्

● विशेषण-विशेष्यचयनम्

● पर्याय-विलोमपदचयनम्

16. वाक्येषु रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणम्

17. एकस्य श्लोकस्य अन्वयः अथवा भावार्थः (मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानपूर्ति माध्यमेन पूर्णः अन्वयः भावार्थः वा)

18. प्रसङ्गानुसारम् अर्थचयनम् (पाठान् आधृत्य बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः)

19. पाठाधारित-कथापूर्तिः (मञ्जूषापदसहायतया रिक्तस्थानपूर्तिः)